

Loppuraportti:

Alkutuotannon laatu järjestelmistä lisäarvoa maidon-, lihan- ja kananmunantuotantoketjuille

Olli Ruoho, Eläinten terveys ETT ry

<https://www.ett.fi/hankeet/ruokaketjuhanke-2/>

Sisällys

1 Taustaa ja tavoitteet	3
2 Nautaosion toteutuneet toimenpiteet	4
2.1 Kansalliseen nautaterveydenhuoltoon vastuullinen toimintatapa.....	4
2.1.1 Nasevan laatujärjestelmän käyttöönotto	5
2.1.2 Nasevaan kertyvän tiedon laadun varmistaminen ja hallinta.....	5
2.1.3 Mikrobilääkkeiden vastuullinen käyttö.....	6
2.1.4 Suomi.fi -väylän käyttöönoton selvittäminen Nasevassa ja Sikavassa.....	6
2.1.5 Biocheck.UGent® -järjestelmän hyödyntäminen nautatilalla.....	6
2.2 Terveyslukitus nautatiloille	7
2.2.1 Terveyslukitusmallin kehittäminen ja automatisoinnin selvitys.....	7
2.2.2 Terveyslukitus riskinarvioinnin työkaluna eläintautivakuutuksissa.....	8
2.2.3 Terveyslukitus eläinkaupan apuna	9
2.3 Tuotannollisen terveydenhuollon kehittäminen.....	9
2.3.1 Tuotannollisten nautaterveydenhuollon koulutusmallin selvittäminen	9
2.3.2 Terveys- ja eläinlääkäreiden koulutukset.....	10
3 Sikaosion toteutuneet toimenpiteet.....	10
3.1 Sikavasta saatavien tietojen raportoinnin kehittäminen.....	10
3.2 Sikavan hyvinvointi-indeksin jatkokehitys.....	11
3.3 Hyvinvointi osaksi Sikavan kansallista laatujärjestelmää.....	12
3.4 Koulutusta eläinlääkäreille	13
4 Siipikarjaosion toteutuneet toimenpiteet.....	13
4.1 Selvitys Biocheck.UGent®-arviointimenetelmän käyttöönotosta lihasiipikarjatilalla	13
4.2 Lihasiipikarjan hyvinvointia kuvaavien tietojen keruun laajentaminen.....	14
4.3 Mikrobilääkkeiden käyttömäärien keruun selvittäminen munantuotantoketjussa	15
4.4 Rokotuskattavuuden selvitys munantuotantoketjussa.....	16

5 Hankkeen toimenpiteiden vaikuttavuus ja budjetti.....	17
6 Hankemateriaali	18
7 Yhteenveto ja johtopäätökset.....	18
<i>Liite 1. Hankkeen ohjausryhmän kokoonpano ja jäsenet (varajäsenet) sekä hanketyöryhmien jäsenet.....</i>	<i>20</i>
<i>Liite 2. Hankkeen tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit.....</i>	<i>22</i>
<i>Liite 3. Hankkeen tiedottamistaulukko</i>	<i>25</i>
<i>Liite 4. Hankkeen toteutuneet kustannukset.....</i>	<i>26</i>
<i>Liite 5. Nautatilojen terveystuokituksen kriteerit.....</i>	<i>27</i>

1 Taustaa ja tavoitteet

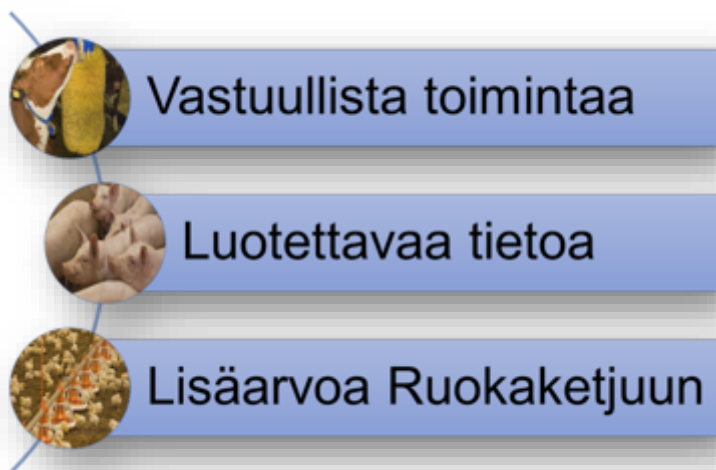
Eläinten terveys ETT ry:n hallinnoiman ”Alkutuotannon laatujärjestelmistä lisäarvoa maidon-, lihan- ja kananmunantuotantoketjuille” -hankkeen tavoitteena oli toteuttaa ruokapoliittisen selonteon tavoitteiden mukaisesti sektorikohtaisten laatujärjestelmien kehittämistoimenpiteitä, joiden avulla voidaan ehkäistä ja torjua eläintauteja sekä parantaa eläinten hyvinvointia. Hankkeen tuloksena haluttiin saada todennettua tietoa ruokaketjun tarpeisiin ja nostaa esille laadun osatekijöitä, kuten turvallisuutta, puhtautta, terveellisyyttä, lisääineettomuutta ja vastuullista lääkkeiden käyttöä. Yksi hankkeen tavoitteista oli myös toimia foorumina maidon-, lihan- ja kananmunantuotantosektorin yhteiselle keskustelulle koko ruokaketjun laatua ja kilpailukykyä hyödyntävistä toimenpiteistä ja lisäarvotekijöistä (Kuva 1).

Hanketta toteutettiin 1.1.2018 – 29.2.2020 välisenä aikana. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 280 000 euroa, josta maa- ja metsätalousministeriön myöntämää ruokaketjun kehittämisavusta 224 000 euroa ja ETT:n osuutta 56 000 euroa. Hankkeen ohjausryhmään kutsuttiin mukaan alan keskeisiä toimijoita ja sidosryhmien edustajia (liite 1). Hankkeen ohjausryhmän lisäksi hankkeen työryhmiin, työpajoihin ja keskustelutilaisuuksiin kutsuttiin asiantuntijoiksi mm. ETT:n jäsenorganisaatioiden, keskeisten tutkimus- ja neuvontaorganisaatioiden ja viranomaistahojen edustajia.

Nautaosion tavoitteena oli luoda nautaketjun turvallisen toimintatavan työkalun eli Nasevan (nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä) pohjalle varmennettu laatujärjestelmä, joka sisältää terveystuokitusmallin, vastuulliset toimintaperiaatteet sekä tuotannollisen terveydenhuoltotyön kehittämismallin. Lisäksi tavoitteena oli järjestää koulutusta nautaterveydenhuoltotyötä tekeville eläinlääkäreille. Kohderyhmänä olivat maidon- ja naudanlihanuotantotilat, eläinlääkärit, meijerit, teurastamot ja sidosryhmät. Nautaosion osuus hankkeen toimenpiteistä oli 70 %.

Sikaosion tavoitteena oli selvittää, miten Sikavaan (sikatiilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä) kertyvää sikojen terveyttä ja hyvinvointia koskevaa todennettua tietoa sekä vastuullisen tuotannon raja-arvoja voidaan tehokkaammin hyödyntää muun muassa mikrobilääkeresistenssin vastustamiseen ja eläinten hyvinvoinnin parantamiseen. Tavoitteena oli saada soveltuvaa tietoa elinkeinon ja ruokaketjun käyttöön ja lisäksi edistää Sikavan hyvinvointiindeksin kehittämistä ja käyttöönottoa. Kohderyhmänä olivat sikatilat, eläinlääkärit, teurastamot ja sidosryhmät. Sikaosion osuus hankkeen toimenpiteistä oli 20 %.

Siipikarjaosion tavoitteena oli selvittää lihasiipikarjasektorilla tautisuojausarviointityökalun (Biocheck.UGent®) käyttöönoton mahdollisuuksia, laajentaa broilereiden hyvinvointitietojen keruuta, käynnistää munantuotantoketjun mikrobilääkkeiden käyttömäärien keruun selvittäminen sekä selvittää rokotuskattavuutta. Kohderyhmänä olivat kananmunantuotantoketjun toimijat, lihasiipikarjateurastamot, sopimustuotannossa olevat lihasiipikarjatilat ja eläinlääkärit. Siipikarjaosion osuus hankkeen toimenpiteistä oli 10 prosenttia.

Kuva 1. ETT:n Ruokaketjuhankkeen ydinviestit

2 Nautaosion toteutuneet toimenpiteet

Nautaosiossa toteutettiin kolme toimenpidekokonaisuutta;

- kansalliseen terveydenhuoltoon luotiin vastuullinen toimintatapa laatujärjestelmä apuna käyttäen,
- selvitettiin nautatilojen luokittelu terveystilanteen mukaan ja automatisoitiin ohjaava terveyslukuitus Nasevaan sekä
- kehitettiin tuotannollisen terveydenhuollon koulutusmalli.

2.1 Kansalliseen nautaterveydenhuoltoon vastuullinen toimintatapa

Aikaisemmassa *Maito- ja lihaketjun jäljitettävyyjärjestelmät* -hankkeessa (Ruokaketjuhanke 1) nautaketjun eläinliikenteen hallintaan luotiin turvallinen toimintatapa ja pelisäännöt yhteistyössä tuottajien sekä alan toimijoiden kanssa. Turvallisen toimintatavan työkalu ja dokumentaation lähde on Naseva.

Vastuullisen toimintatavan keskeisiä toimenpiteitä olivat yhteisten toimintaperiaatteiden kirjaaminen laatujärjestelmämuotoon ja menetelmän luominen Nasevaan kertyvän tiedon laadun varmistamiseksi. Lisäksi järjestettiin koulutusta vastuullisesta mikrobilääkkeiden käytöstä eläinlääkäreille, selvitettiin mikrobilääkeresistenssitulosten siirtymistä Suomi.fi-väylän avulla Nasevaan (samanaikaisesti myös Sikavan osalta) ja selvitettiin Biocheck.UGent® -arviointimenetelmän soveltuvuutta maitotilojen tautisuojausten arviointiin.

2.1.1 Nasevan laatujärjestelmän käyttöönotto

Laadunhallintajärjestelmän on tuotava organisaatiolle lisäarvoa. ISO9001-standardi antaa raamit ja vaatimukset, jotka tulee toiminnassa täyttyä. Nasevaan keräytyvä nautatilojen terveydenhuollon kansallinen tieto linkittyy voimakkaasti jäsenorganisaatioiden laatujärjestelmiin rajapintojen kautta.

Hankkeen alussa kuvattiin Nasevan toiminta laatukäsikirjamootoon ja seurantajärjestelmän kuvaus toimihenkilön käsikirjaan. Nasevan johtoryhmä keskusteli laatujärjestelmän merkityksestä ja käyttöönotosta syksyllä 2018 EnviroVetin laatuasiantuntija Outi Lepistön johdolla. Laatujärjestelmän ydin on nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä, Naseva, jonka toiminnan pohjalle laatujärjestelmä on mahdollista luoda. Keskustelussa Nasevan laatutekijöistä nostettiin esille Nasevan rooli tuottaa luotettavia tuotteita ja palveluita, jotka jatkuvasti täyttävät asiakkaiden vaatimukset. Se, miten näihin laatutekijöihin vastataan ja toimintaa parannetaan, voidaan osoittaa laatujärjestelmän avulla.

Nasevan jäsenorganisaatioille toteutettiin syksyllä 2018 Webropol-kysely laatujärjestelmän käyttöönotosta. Myönteisten vastausten perusteella ETT:n hallitus päätti 6.11.2018 kokouksessaan laatujärjestelmän käyttöönotosta Nasevan toiminnan laadun hallinnassa. Mahdollinen sertifiointi jätettiin tässä vaiheessa vielä jatkopohdintaan. Laatujärjestelmän pohjana käytetään ISO9001:2015 standardia.

ETT selvitti auditointitahon (KiwaInspecta) kanssa auditointien merkitystä laadunhallinnassa ja sertifiointin vaatimuksia. Laatujärjestelmän esiarviointia ehdotettiin, jotta laatujärjestelmätyössä edettäisiin tavoitteiden mukaisesti.

Nasevan johtoryhmä keskusteli keväällä 2019 yhteisistä toimintaperiaatteista ja laadun varmistamisesta ja asetti Nasevan toiminnalle yhteisen laatupolitiikan ja tavoitteet.

Nasevan laatupolitiikka 14.3.2019:

”Edistämme nautojen terveyttä ja hyvinvointia, vastuullista eläinlääkkeiden käyttöä sekä kansanterveyttä luotettavalla ja käyttäjiä hyvin palvelevalla tiedon keräämisellä ja raportoinnilla.”

Nasevan laatujärjestelmän esiarviointi toteutettiin syksyllä 2019, jossa todettiin kehittämiskohteiksi jatkuvan parantamisen analysointivaiheen mm. sisäiset auditoinnit ja johdon katselmukset.

2.1.2 Nasevaan kertyvän tiedon laadun varmistaminen ja hallinta

Erittäin tärkeää nautatilojen terveydenhuoltotietojen luotettavuuden kannalta on eläinlääkärin tekemän th-käynnin tiedon laadun varmistaminen. Hankkeessa Nasevan tiedon laadun arviointia lähdettiin toteuttamaan omavalvonnan kautta. Omavalvontaa tehdään satunnaisesti Nasevan terveydenhuoltokäyntilomakkeiden havaintokohteiden ristiintarkastuksella. Omavalvonnan mittareita ovat esim. arvosana 1:n kirjaajat, terveydenhuoltokäyntilomakkeiden havaintokohteiden toistuvuus samanlaisena ja tallennusviive. Omavalvonnassa havaittiin ainoastaan yksi eläinlääkäri, jolla on 65% arvioiduista kohteista arvioitu pelkästään käyttäen ”hyvä” arvosanaa. Kolmella eläinlääkärillä 1/3 arvioiduista kohteista pelkästään ”hyviä” arvioita. Omavalvonnan läpinäkyvyys tulee tuoda esille. Eläinlääkäripäivillä 2019 esiteltiin terveydenhuoltokäyntien arvioinnin tuloksia.

Sisäisillä auditoinneilla toiminnan ulkopuolinen taho arvioi laatujärjestelmän toimivuutta. Ulkopuolinen taho voi olla esim. Sikavan asiantuntija.

Ulkoisena auditointina toteutettiin Nasevan laatujärjestelmän esiarviointi syksyllä 2019. Keskusteluissa on tuotu esille eläinlääkäreiden tekemän terveydenhuoltokäynnin auditointi laadun seurannan todenmukaisuuden vakuuttamiseksi jäsenorganisaatioiden tuotteiden ja terveydenhuollon markkinoinnissa Sikavan tapaan. Toisin kuin sikatiloilla, naudatiloilla terveydenhuoltokäynti voi olla vain kerran vuodessa tapahtuva. Lisäksi naudaterveydenhuoltoon tehtävien eläinlääkäreiden määrä on isompi kuin sikaterveydenhuollossa. Jatkossa on selvitettävä, minkälainen menettely ulkoisten auditointien suhteen otetaan käyttöön.

2.1.3 Mikroiläkkeiden vastuullinen käyttö

Osana vastuullista toimintaa aloitettiin yhteistyössä Ruokaviraston ja Helsingin Yliopiston eläinlääketieteellisen tiedekunnan asiantuntijoiden kanssa webinaarit vastuullisesta lääkkeiden käytöstä nauta- ja sikaterveydenhuollon parissa työskenteleville eläinlääkäreille. Ensimmäinen webinaari mikroiläkkeiden vastuullisesta käytöstä järjestettiin joulukuussa 2018. Koulutukset jatkuivat helmikuussa 2019 aiheena vasikoiden hengitystietulehdukset ja terveydenhuolto. Excelin hyödyntämisestä lääkkeiden käytön seurannassa järjestettiin tuotantoeläinlääkärien TEY-päivien yhteydessä maaliskuussa 2019. Eläinlääkäripäivillä 2019 koottiin yhteenvetoa lääkitsemiskäytännöistä vasikkakasvattamoissa.

2.1.4 Suomi.fi -väylän käyttöönoton selvittäminen Nasevassa ja Sikavassa

Ruokaviraston Elmo-tietokannasta tutkimustulokset ja mikroilääkeresistenssitiedot voitaisiin saada Suomi.fi-väylän kautta muokattavassa muodossa Nasevaan ja Sikavaan, mutta se edellyttää muutoksia Nasevan ja Sikavan tietojärjestelmiin. Keskustelu, mitä muutos vaatisi eri osapuolilta, aloitettiin Ruokaviraston, ETT:n ja MTechin kesken. Hankkeessa selvitettiin, mitä substanssیتietoja tiedonsiirrossa tarvitaan ja minkälaisia muutoksia uusien tietojen liittäminen Sikavaan ja Nasevaan vaatisi. Selvitystyötä hankaloitti tiedonpuute uusista väylä- ja tiedonsiirto mahdollisuuksista.

2.1.5 Biocheck.UGent® -järjestelmän hyödyntäminen naudatiloilla

Hankkeen alkaessa Biocheck.UGent® -tautisuojauksen arviointimenetelmä naudatiloille oli Belgiassa vielä työn alla. Tautisuojauksen arviointimenetelmässä selvitetään tilojen ulkoisen ja sisäisen tautisuojauksen vahvuuksia ja kehittämiskohtia. Kysely antaa eri osa-alueista prosentuaalisen arvion, jota voi verrata kaikkien kyselyyn vastanneitten perusteella laskettuun keskiarvoon. Kyselyä voidaan hyödyntää myös tilan toiminnan kehittämiseen, kun se tehdään esimerkiksi vuosittain, jolloin nähdään, mitkä osa-alueet ovat kehittyneet parempaan suuntaan.

Naudatilojen osalta käytettiin lypsykarjatilaille laadittua Biocheck.UGent tautisuojauksikyselylomaketta, jonka kysymykset suomennettiin, käytiin läpi ja vertailtiin Suomen olosuhteisiin. Naudatilojen pilottikartoituksia tehtiin vuoden 2019 aikana yhteensä 15 kpl https://www.ett.fi/wp-content/uploads/2020/01/ETT_Biocheck_lypsykarjapilotit_2019_HP.pdf

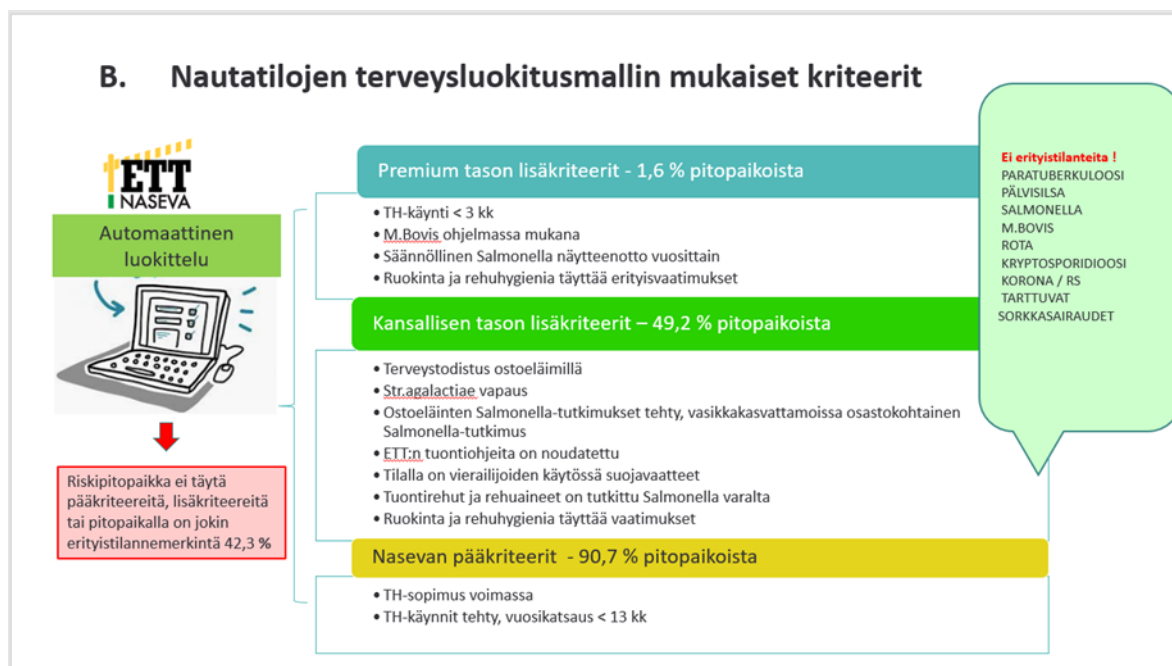
Koulutusta Biocheckin käyttöön otosta järjestettiin eläinlääkäreille ja sidonryhmille 8.1.2020 Kuopiossa yhteistyössä Savonian ELTE-hankkeen kanssa. Ruokaketjuhanke 2 järjesti koulutuksen 9.1.2020 Helsingissä. Luennoijana molemmissa tilaisuuksissa toimi professori Jeroen Dewulf Gentin yliopistosta Belgiasta.

2.2 Terveyslukuitus nautatiloille

Keskeiset toimenpiteet olivat selvitys terveyslukuituksen toteuttamisesta käytännössä, selvittää terveyslukuituksen automatisointia yhteistyössä Mtech Digital Solutions Oy:n kanssa ja selvittää terveyslukuituksen käyttöä riskinhallinnan työkaluna eläintaivakuutusten yhteydessä (työpaja). Lisäksi selvitettiin terveyslukuituksen mahdollisuuksia eläinkaupan apuna (yhteistyö eläinjalostusorganisaatioiden ja eläinkaupan toimijoiden kanssa, kuten eläinkuljettajat) – ohjeistus, webinaarit sekä luoda edellytykset terveyslukuituksen käyttöönottoon nautaketjussa sekä sen mahdollinen automatisointi.

2.2.1 Terveyslukuitusmallin kehittämisen ja automatisoinnin selvitys

Terveyslukuitusmallin kehittämisestä ja sen kriteereistä keskusteltiin asiantuntijaryhmässä (liite 1). Kriteereiden (kuva 2) taustalla ovat nautaterveydenhuollon kansallisen tason ehdot ja nautaketjun turvallisen toimintatavan pelisäännöt. Nautatilojen terveydenhuollon seurantajärjestelmä Nasevaan kuulumisen ja säännöllisesti toteutetut terveydenhuoltokäynnit päätettiin ottaa lukuituksen perusehdoiksi. Lisäksi kriteereissä otettiin huomioon eläinliikenteen mukana herkästi leviävät taudit kuten esim. salmonella, pälvisilisa ja *Mycoplasma bovis*. ETT:n tuontiohjeita tulee noudattaa ja tautisuojausten taso huomioidaan. Luokitus on mahdollista toteuttaa pitopaikkakohtaisesti.

Kuva 2. Nautatilojen terveyslukitusmallin kriteerit (lähde: Ruokaketjuhankkeen päätöseminaari 11/2019)

Hankkeen puitteissa toteutettiin ehdotettujen kriteereiden pohjalta nautatilojen koeluokitus, jotta voitiin arvioida pitopaikkojen luokittumista eri kriteereiden perusteella ja vastaavuutta todelliseen tilanteeseen. Samalla arvioitiin myös luokituksen automatisoinnin toteutumista. Luokituskriteerit ovat poimittavissa Nasevan tietokannasta pitopaikan tiedoista ja terveydenhuoltokäyntilomakkeelle kirjatusta havainnoista. Tärkeää on, että Nasevaan tallennetut tilatiedot ovat ajan tasalla ja terveydenhuoltokäyntien havainnot kirjataan oikein. Tarkempi taulukko nautatilojen terveyslukitusmallin kriteereistä löytyy www.naseva.fi ohjeet ja lomakkeet ja liitteestä 5.

Terveyyslukitusmalli eteni kriteereiden ja koeluokituksen hyvistä tuloksista johtuen selvityksestä toteuttamiseen ja selvitystyön päätteeksi luokitusmalli rakennettiin Nasevaan lokakuussa 2019 (kuva 3). Lisäksi keskusteltiin alustavasti, tulisiko terveyslukitusmalliin ottaa mukaan myös nautojen hyvinvointia kuvaavia kriteerejä. Eläinlääkäreille järjestettiin webinaari nautatilojen luokituksesta lokakuussa 2019. Selvää on, että lisäkoulutusta ohjaavasta terveyslukituksesta tarvitaan sekä tuottajille, eläinlääkäreille ja sidosryhmille.

The screenshot displays the NASEVA web application interface. At the top, there are navigation links for 'Tavoitteet', 'Säännöt', 'Rekisteriseloste', 'Ohjeet ja lomakkeet', and 'Jäsenytykset'. A login form is visible with fields for 'Käyttäjänimi' and 'Salaisuus', and a 'Kirjaudu' button. A notification box indicates 'Käsittelet tilaa: 425099870' and 'Ylläpidon testitila' with a 'Vaihda tila' button. Below, a map shows the number of farms (7352) and a table of health classifications (P, N, O, R) with counts: P=87, N=3122, O=560, R=4171. A detailed table of classification criteria (K1-K25) is also shown, including conditions like 'TH-sopimus voimassa', 'Vuosikatsaus eläinlääkäriin', and 'Ei aktiivista M.Bovis-eritysilannetta'.

Kuva 3. Esimerkkejä automaattisen luokitustiedon näkymisestä Naseva-järjestelmässä. <https://www.ett.fi/wp-content/uploads/2019/12/Nasevan-terveysluokitus.pdf>

2.2.2 Terveyslukitus riskinarvioinnin työkaluna eläintautivakuutuksissa

Elinkeinon keskuudessa on tuotu esille ehdotus nautatilojen terveyslukituksesta osana tautivakuutusta. Kun automatisointi oli toteutettu, keskusteltiin hankkeen puitteissa, mitä terveyslukituksesta edellytettäisiin, jotta se voisi olla osana tautivakuutuksen ehtoja. Vakuutusyhtiöiden edustajat näkivät nautatilojen terveyslukituksen positiivisena asiana, mutta sitä ei kuitenkaan yksin voida käyttää eläintautivakuutuksen perustana, vaan myös tilan vahinkohistoria ja kehityssuunta on syytä ottaa huomioon. Vakuutusyhtiöiden kannalta on hyvä,

jos arviointi tehdään ulkopuolisen asiantuntijatahon eikä yhtiöiden itsensä toimesta. Arviointikriteerien tulee olla selkeät ja arvioinnin yhtenäistä koko maassa.

2.2.3 Terveysluokitus eläinkaupan apuna

Koulutusta järjestettiin webinaarina mm. eläinkauppaa tekeville jalostusneuvojille syksyllä 2019. Ohjeistusta ja tiedotusta terveysluokitusmallin mahdollisesta käyttöönotosta tuotiin esille loppuvuodesta 2019 ProAgrian maitovalmennuksessa, KoneAgriassa ja jäsenorganisaatioiden tilaisuuksissa sekä alkuvuodesta 2020 Sarka-messuilla.

2.3 Tuotannollisen terveydenhuollon kehittäminen

Keskeiset toimenpiteet olivat tuotannollisen terveydenhuoltotyön koulutusjärjestelmän tarpeellisuuden selvittäminen, selvitys tuotannollisen terveydenhuoltotyön toteuttamisesta Tanskassa ja Ruotsissa sisältäen ETT:n asiantuntijaeläinlääkärin tutustumismatkan tuotannollisen terveydenhuolto-työn järjestelmään, Nasevan toiminnan laadun kehittäminen omavalvonnan kautta kustannustehokkaasti esim. tilastollisia analyysejä soveltaen ja uusia auditointimenetelmiä kehittäen sekä koulutuksen järjestäminen mikrobilääkkeiden turvallisesta käytöstä osana nautaketjun turvallista toimintatapaa.

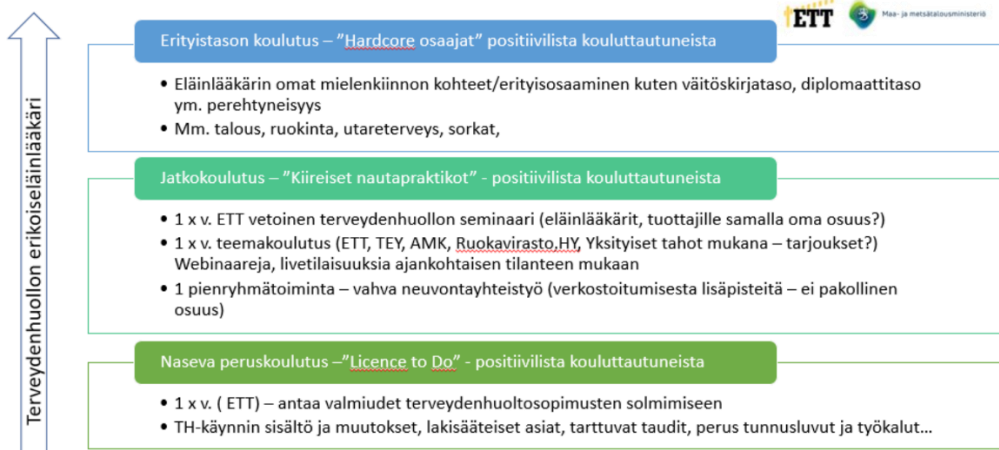
2.3.1 Tuotannollisten nautaterveydenhuollon koulutusmallin selvittäminen

Tilatasolla tuotannollista terveydenhuoltotyötä on kehitettävä ja terveydenhuoltotyön merkitystä on nostettava koko ruokaketjussa. Nautatilojen terveydenhuoltotyötä tekevien eläinlääkäreiden koulustarvetta kartoitettiin Webropol-kyselyssä tuottajille, eläinlääkäreille ja sidosryhmille. Tavoitteena oli saada vinkkejä siitä, miten nautatilojen terveydenhuoltotyö palvelisi paremmin nautatilojen tarpeita ja auttaisi tehostamaan karjan tuottavuutta sekä parantamaan eläinten terveyttä ja hyvinvointia. Webropol- kysely oli avoinna 13.3.–6.4.2018 ja vastauksia tuli 114. Tuottajien näkökulmasta tärkeimmiksi tarpeiksi nousivat tarttuvien tautien ehkäisy ja saneeraus, eläinlääkärit nostivat utareterveyden ja sorkkasairaudet tärkeimmiksi.

Nasevan asiantuntijaeläinlääkäri Erja Tuunainen vieraili Valion terveydenhuoltoeläinlääkäri Kristiina Sarjokarin kanssa Ruotsissa tutustumassa Växan toimintaan tuotannollisen terveydenhuollon toteuttamisessa. Suomessa ei olla tuotannollisen terveydenhuollon kehittämisessä jäljessä, vaan enemmän työkaluja on kehitettävä tuotannollisen terveydenhuollon avuksi. Tanskan vastaavaan järjestelmään tutustuminen tapahtui kotimaassa tehtävän vertailun kautta sekä Växan käynnin yhteydessä. Vierailua Tanskaan ei saatu sovittua kyseiselle ajankohdalle. Alkukevästä 2019 järjestettiin tuotannollisen nautaterveydenhuollon koulutusmallin kehittämiseksi työpaja, johon kutsuttiin laajalti asiantuntijoita pohtimaan, miten asiaa viedään eteenpäin kansallisesti. Työpajan pohjalta luotiin ehdotus koulutusmalliksi (kuva 4).

Koulutusmalli nautaterveydenhuoltoon

Kuva 4. Ehdotus koulutusmalliksi nautaterveydenhuoltoon

2.3.2 Terveydenhuoltoeläinlääkäreiden koulutukset

Turvallisen toimintatavan koulutuksia jatkettiin Nasevan erityistilanne-toiminnon käyttökoulutuksella eläinlääkäreille ja sidosryhmille. Kun tilalla on erityistilanne päällä esim. pälvisilastartunnan johdosta, tieto on Nasevan kautta sitä tarvitsevien saatavilla tuottajan antamien valtuuksien puitteissa.

3 Sikaosion toteutuneet toimenpiteet

Sikaosion keskeisinä toimenpiteinä;

- kehitettiin vastuullisen tuotannon mittareiden (VTM) ja Sikavan tietojen raportointia
- selvitettiin edellytykset Sikavan Premium-tason luomiselle hyvinvoinnin osalta,
- selvitettiin Suomi.fi-väylän hyödyntämisen mahdollisuuksia yhtäaikaaisesti Nasevan kanssa (kts. kohta 2.1.4) ja
- keskusteltiin elinkeinon ja viranomaisen kanssa hyvinvointitoimenpiteiden liittämiseksi osaksi kansallista laatuja järjestelmää ja LaatuVastuu-merkkiä sekä
- koulutettiin eläinlääkäreitä mm. Hyvinvointi-indeksin käyttöönotosta

3.1 Sikavasta saatavien tietojen raportoinnin kehittäminen

Raportoinnin luotettavuutta ja kattavuutta kehitettiin erityisesti Sikavan vastuullisen tuotannon mittareiden tietojen osalta. Vastuullisen tuotannon mittareihin on valittu keskeisiä eläinten hyvinvointiin liittyviä indikaattoreita, joiden tiedot on saatavissa Sikavan käyttilomakkeista tai teurastamon lihantarkastustiedoista.

Vastuullisen tuotannon mittarit ja raja-arvot (%)*

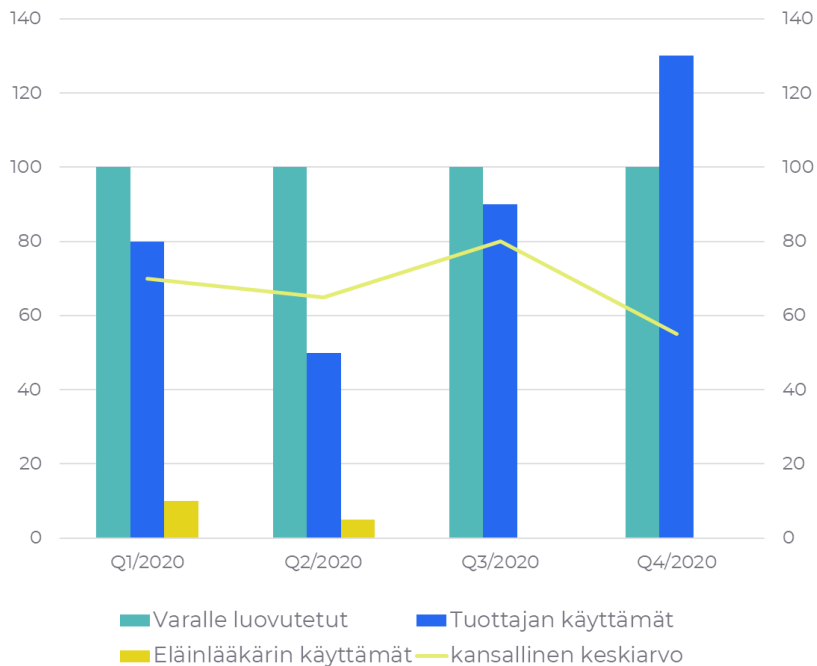
Mittari	Lihasiat	Emakot
---------	----------	--------

Kokoruhohylkäykset, %	1,1	7,0
Osaruhohylkäykset, %	12,0	-
Kuolleisuus, %	4,0	16,0
Lääkekirjanpito Sikavassa (kyllä/ei)		

*Raja-arvot lasketaan pitopaikkakohtaisesti.

Sikavan vastuullisen tuotannon mittareiden (VTM) raportointia kehitettiin ja laajennettiin koskemaan myös tiloja, joilla raja-arvot alittuvat. Koontiraportin kehittämisessä käytettiin Powen Oy:n asiantuntemusta excel-ohjelman ja raportointityökalujen käytöstä. Keväällä 2018 järjestettiin Sikavan raportointityöpaja, jossa sekä Sikavan asiantuntijat että jäsenorganisaatioiden asiantuntijat käsittelivät koontitietoa ja keskustelivat raportin sisällöstä. Tavoitteena on saada vastuullisen tuotannon mittareista kansallista koontitietoa, miten kaikki Sikavan pitopaikat jakautuvat esim. osaruhohylkäysten suhteen eri tarkastelujaksoina. Vastuullisen tuotannon mittareiden (VTM) koontitaulukko ja raportointityökalu valmistui ja on käytössä ja Sikavassa on valmius VTM ylityseritystilanteen asettamiselle. Raportoinnin kehittämisessä nousi esille tiedon laadun tarkastamisen haasteellisuus ja raportointityökalun sujuvuus.

Mikrobilääkkeiden käyttöä tarkasteltiin 3 kk ajanjaksolta ensin emakoiden ja lihasikojen osalta. Jatkossa mukaan lasketaan imevät ja vieroitetut porsaas. Tavoitteena on myös lääkekäytön vertailu muihin maihin. Lääkekäytön kuvauksesta laadittiin malli, miten voidaan toteuttaa tilakohtainen vertailu tilan käyttämien mikrobilääkkeiden määrästä verrattuna muihin Sikavan tiloihin. Jatkotoimenpiteenä on luoda kansalliset raja-arvot lääkkeiden käytölle sikatiloilla (kuva 5).

Kuva 5. Malli lääkitysdatan keräämiselle Sikavassa ja Nasevassa

3.2 Sikavan hyvinvointi-indeksin jatkokehitys

Hyvinvointi-indeksilaskenta perustuu Sikava-terveydenhuoltokäynneillä eläinlääkärin säännöllisesti tekemiin havaintoihin sikojen terveydestä, olosuhteista, ruokinnasta ja käyttäytymisestä. Indeksien taustalla ovat Welfare Quality® -arviointimenetelmän periaatteet. Hyvästä poikkeava havainto tuottaa virhepisteitä ja tulos havainnollistuu Sikavassa liikennevalojen värein. Vihreä väri tarkoittaa, että eläinten hyvinvointi on tilalla hyvällä tasolla. Keltainen indeksi tarkoittaa, että eläinten hyvinvointi on hieman keskimääräistä alempi. Indeksien ollessa punaisella on syytä tarkistaa, että käyttilomakkeelle on tallennettu kaikki tiedot. Mikäli annetut virhepisteet ovat todellisia, on tilalla syytä ryhtyä eläinten hyvinvointia parantaviin toimenpiteisiin mm. eläinten terveyden ja olosuhteiden osalta.

Pitopaikalle lasketaan aina kaksi indeksiä: lyhytindeksi lasketaan aina viimeisimmän terveydenhuoltokäynnin perusteella jokaisen käynnin jälkeen ja se antaa suuntaa hyvinvoinnin kehittymisestä säännöllisen terveydenhuoltotyön tueksi. Pitemmältä aikaväliltä laskettu eläinten hyvinvointi-indeksi on pitopaikalle vuoden aikana tehtyjen terveydenhuoltokäyntien havaintojen keskiarvona laskettu indeksi, joka kertoo, millä tasolla tilan eläinten hyvinvointi on verrattuna kaikkien Sikavan pitopaikkojen indeksien keskiarvoon.

Sikavan terveydenhuoltokäyntilomakkeelle lisättiin kesäkuussa 2018 käyttäytymistä (porsaiden makuukäyttäytyminen, suhtautuminen vierasta kohtaan) ja olosuhteita (vapaaporsitus, runsaasti kuivitettu makuualue) kuvaavia uusia mittareita. Käyttäytymishavainnot lasketaan mukaan Sikavan hyvinvointi-indeksiin ja olosuhteiden toteutuessa tulee tilalle Plus-pisteitä. Uusien mittareiden vaikutus tilan hyvinvointi-indeksiin arvioitiin syyskuun 2018 aikana. Hyvinvointi-indeksi laskettiin kahden kuukauden jaksolta, jotta voitiin arvioida, miten uudet mittarit ja havaintokohteet kuvaavat tilojen todellista tilannetta. Indeksien avulla voidaan hyvinvoinnin osalta seurata, miten toistuvia tai vakavia poikkeamat ovat ja pystytään puuttumaan hyvinvointia heikentäviin tekijöihin.

Indeksien jatkokehitys riippuu siitä, saadaanko Sikavan kansalliselle laatujärjestelmälle lainsäädännön ylittävä status myös hyvinvoinnin osalta. Hyvinvoinnin havainnointi on myös terveydenhuoltokäyntien yksi auditointikohde Sikavan laatujärjestelmässä.

3.3 Hyvinvointi osaksi Sikavan kansallista laatujärjestelmää

Keskustelutilaisuus Sikavan kansallisen laatujärjestelmän hyvinvoinnin toimenpiteiden osalta toteutettiin 5.11.2018 Ruokaviraston hyvinvointiasiantuntijoiden ja ETT/Sikavan asiantuntijoiden sekä ETL:n kesken. Keskustelussa tuotiin esille elinkeinon lainsäädännön ylittäviä toimenpiteitä sikojen hyvinvoinnin edistämiseksi. Sikava tuli 15 v sitten tarpeeseen – yksi yhteinen järjestelmä takaa laadukkaamman terveyslukuituksen.

Sikavan terveydenhuoltokäynneillä havainnoidaan eri tuotantovaiheissa olevien sikojen hyvinvointia säännöllisesti esim. Hyvinvointi-indeksissä on mittareita, jotka ylittävät lakisääteisyden mm. terveyden, eläinten kunnon ja käyttäytymisen osalta. Lisäksi Sikavassa on hälytysjärjestelmä ja mahdollisuus ottaa pitopaikalle käyttöön erityistilanne.

Keskustelussa ehdotetut korjaustoimenpiteet on huomioitu kehitystyössä ja Sikavan toiminnassa (mm. kuluttajapinta, korjaavien toimenpiteiden aikataulu). Lisäksi on selvitetty, miten tulkitaan kansallisessa laatujärjestelmässä kaupallisen standardin edellytykset.

3.4 Koulutusta eläinlääkäreille

Eläinlääkäreille järjestettiin webinaarit vastuullisesta lääkkeiden käytöstä 5.3.2019, 4.9.2019 ja 2.10.2019 yhteistyössä Ruokaviraston ja Helsingin yliopiston kanssa. Sikava-koulutusta järjestettiin 7.5.2019 sisältäen käyntilomakkeen uudet kohdat (mm. hyvinvointi).

4 Siipikarjaosion toteutuneet toimenpiteet

Siipikarjaosiossa toimenpiteinä;

- selvitettiin Biocheck.UGent®- tautisuojausten arviointimenetelmän hyödyntäminen, päätettiin käyttöönotosta ja koulutettiin arvioijia
- keskusteltiin lihasiipikarjan hyvinvointia kuvaavien tietojen keruun ja julkaisemisen laajentamisesta
- selvitettiin munatuotantoketjun mikrobilääkkeiden käyttömäärien keruumahdollisuuksia, luotiin keruumenetelmä ja otettiin se käyttöön
- selvitettiin munantuotantoketjun rokotuskattavuutta

4.1 Selvitys Biocheck.UGent®-arviointimenetelmän käyttöönotosta lihasiipikarjatililla

Lihasiipikarjan osalta selvitettiin, miten [Biocheck.UGent®](#)-arviointimenetelmää voisi alalla hyödyntää. Biocheck.UGent® valittiin menetelmäksi, koska se on tieteelliseen tutkimukseen perustuva, riskiperusteinen järjestelmä, joka on netissä vapaasti käytettävissä ja maksuton. Biocheck.UGent®-arvioinnin toteutustapaa suunniteltiin yhteistyössä siipikarja-alan kanssa siten, että tulokset ovat mahdollisimman vertailukelpoisia. Tämä tapahtui yhteistyössä Gentin yliopiston (Prof. Jeroen Dewulf) kanssa. Hankkeen lihasiipikarjatyöryhmä kokoontui neljä kertaa kokouksiin ja työpajoihin valmistelemaan arviointijärjestelmän käyttöönottoa, minkä lisäksi järjestettiin kaksi luentovalmistelupalaveria Biocheck-koulutuksia varten.

Hankkeen puitteissa saatiin suomenkielinen tautisuojausten arviointilomake Gentin yliopiston verkkosivuille, joten suomalaistilojen tuloksia voidaan vertailla paitsi keskenään, myös muiden maiden vastaaviin tuloksiin. Suomalaisen lihasiipikarjatilien erityispiirteet on huomioitu kysymysten asettelussa ja perustelut on hyväksytetty Biocheckin kehittäjällä Jeroen Dewulfilla. Erityisesti Suomen all in-all out- tuotantotapa ja raatojen poltto haluttiin huomioida vähäriskisenä toimenpiteenä Biocheckin kysymyksissä. Biocheck.UGent®-järjestelmä päivitettiin uudelle alustalle 20.2.2020, jolloin myös broilerikasvattamoiden tautisuojausten arviointijärjestelmä uudistui jonkin verran.

ETT:n asiantuntijaeläinlääkäri Hannele Nauholz teki myös pilottiarviointikäyntejä broilerintuotantotiloille kesällä 2018 siipikarjan terveydenhuoltoon perehtyneiden eläinlääkäreiden kanssa. Arviointimenetelmän vahvuuksia ja heikkouksia pohdittaessa työryhmässä keskusteltiin kokemuksista Sikavassa, johon Biocheck.UGent® on omana osanaan integroitu.

Biocheckin käyttöönottoa varten järjestettiin myös keväällä 2019 arvioinnin suorittajien koulutuksia (kuva 6), jonka pohjalta koulutetut eläinlääkärit ja teurastamoiden asiantuntijat voivat tehdä arvioinnin lihasiipikarjatilalla.

Kuva 6: Lihasiipikarjatilojen Biocheck.UGent-koulutus eläinlääkäreille ja neuvojille Tampereella 17.1.2019.

Tavoitteeksi hankkeen lihasiipikarjatyöryhmä asetti Biocheck-arviointien käytännön toteutuksessa, että 25 % broilerikasvattamoista olisi arvioitu vuoden 2019 loppuun mennessä. Resurssien vähyydestä johtuen tavoitteeseen ei päästy, mutta ETT:n koordinoimana selvitetään edelleen mahdollisuuksia järjestelmän laajempaan käyttöönottoon lihasiipikarjatililla. Päättävöitteena on kannustaa ja motivoida tuottajia tautisuojauksen kehittämiseen

4.2 Lihasiipikarjan hyvinvointia kuvaavien tietojen keruun laajentaminen

Hankkeen puitteissa laajennettiin ETT:n edellisessä Ruokaketjuhankkeessa käynnistettyä broilereiden hyvinvointia kuvaavien kansallisten tietojen keruuta. Tähän tarkoitukseen järjestettiin tietoja luovuttavien teurastamoiden edustajille työpaja, jossa päivitettiin tiedonkeruulomake. Tämän pohjalta kehitettiin tietojen yhdistämistä kansalliseksi dataksi yhteistyössä Powen Oy:n kanssa. Tiedon keruu ja tilastointi jatkuu ETT:n toimesta, ja esim. hyvinvoinnin mittarina käytettävät tarkastuseläinlääkäreiden jokaisesta teuraserästä valvomat broilereiden jalkapohjapistemäärät on saatu tilastoitua kansallisesti jo vuodesta 2012 alkaen siten, että tilasto kattaa jo yli 99 % suomalaisesta broilerintuotannosta. Tietojen keräämistä laajennettiin selluliittihylkäysten (%) ja jalkapohjapisteiden painotetun keskiarvon osalta vuodesta 2018 alkaen. Keskiarvo mahdollistaa paremmin esim. vertailun Ruotsin vastaaviin tietoihin (kuva 7).

Parvien osuus%, joilla pisteet	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
alle 20	79,20 %	80,68 %	91,42 %	91,05 %	92,79 %	96,19 %	94,20 %	97,49 %
alle 40	94,46 %	95,09 %	98,09 %	98,13 %	98,46 %	99,20 %	98,54 %	99,09 %
Alle 40 Ruotsi			75 %	75 %	78 %	88 %	90 %	
40-80	4,91 %	4,65 %	1,76 %	1,55 %	1,38 %	0,75 %	1,28 %	0,70 %
40-80 Ruotsi			17 %	19 %	15 %	9 %	7 %	
yli 80	0,62 %	0,27 %	0,15 %	0,32 %	0,16 %	0,05 %	0,18 %	0,21 %
Yli 80 Ruotsi			8 %	5 %	7 %	3 %	2 %	
Tilastoitu osuus tuotannosta	90 %	90 %	97 %	97 %	> 99 %	> 99 %	> 99 %	> 99 %
Jalkapohjapisteiden painotettu keskiarvo Suomi							4,28	2,43
Keskiarvo Ruotsi	34	33	26	21	11	11	8	

Kuva 7: Broilereiden hyvinvointia kuvaavien jalkapohjapisteiden kansallinen tilasto 2012-2019 (vertailuna Ruotsin tiedot: Svensk Fågel).

Kansainvälisesti verrattuna suomalaisten broilerien terveys ja hyvinvointi ovat korkealla tasolla. Poikkeuksellista on se, että Suomessa tuloksiin päästään ilman tuotantopolven broilerien rokotuksia ja antibioottihoitojen tarvetta.

Suomalaiset broilerialan yritykset ja yhdistykset kokevat kansallisen tiedonkeruun tärkeänä toimena kehitettäessä lintujen terveyttä ja hyvinvointia yhdessä viranomaisten kanssa.

4.3 Mikrobilääkkeiden käyttömäärien keruun selvittäminen munantuotantoketjussa

Kananmunantuotannon (kuva 8) osalta ei mikrobilääkkeiden käyttömääristä ole aiemmin ollut tietoa, eikä myöskään tiedonkeruujärjestelmää. Oletusarvona voidaan pitää, että käyttömäärät ovat vähäisiä. Kananmunantuotantoketjun (sisältäen mahdollisesti isovanhempais-, vanhempais- ja tuotantopolven) mikrobilääkkeiden käyttömäärien keruun selvittäminen on kuitenkin tärkeää antibioottien vastuullisen käytön edistämiseksi, antibioottiresistenssin hallitsemiseksi, viennin edistämiseksi ja kuluttajien odotusten täyttämiseksi. Tavoitteet ovat tärkeitä avoimen ruokaketjun kannalta. Kananmunantuotannon hanketyöryhmä kokoontui kahdesti pohtimaan tiedonkeruun järjestämistä ja osallistui eläinlääkäreille suunnatun kyselyn laatimiseen kommentoinnein sähköpostitse.

Kuva 8. Kanamunantuotantoketjun rakenne (lähde: Siipikarjaliitto)

ETT toteutti hankkeen puitteissa Webropol-pohjaisen kysymyslomakkeen, johon munintakanojen tulehdussairauksia hoitaneet eläinlääkärit voivat tallentaa tiedot antibioottien käytöstä. Kyselyllä kerättiin tietoa lääkityistä parvista, lääkityksen syistä sekä käytetyistä antibiooteista ja niiden määristä. Tiedonkeruu aloitettiin keväällä 2019 pyytäen takautuvasti tietoa vuoden 2018 alusta alkaen. Kysely osoitettiin eläinlääkäreille toistuvasti sekä suoraan sähköpostitse että eläinlääkäreiden suljetun Facebook-ryhmän kautta.

Kyselyn tuloksena saatiin ensimmäistä kertaa kansallista tietoa kanamunan-tuotantoketjujen parville käytetyistä lääkityksistä. Saatujen vastausten perusteella Suomessa lääkittiin antibiootein vuonna 2018 0,08 % kanoista (1 parvi), ja ainut käytetty lääke oli penisilliini. Lääkityksen syy oli sikaruusutartunta. Vuodelta 2019 ETT:lle raportoitiin lääkitystarpeesta 0,56%:lla kanoista (2 parvea). Lääkityksen syinä olivat pasteureelloosi (*Pasteurella multocida*) ja kokkidioosin seurauksena puhjennut kuoliainen suolistotulehdus. Tulehdusten hoitoon käytettiin penisilliiniä ja tetrasykliiniä.

4.4 Rokotuskattavuuden selvitys munantuotantoketjussa

Rokotuskattavuuden tavoitteena oli selvittää siipikarjapopulaation vastustuskykyä, rokotuskäytäntöjä (esim. rokotusikä), mahdollisen rokottamatta jättämisen syitä, rokotusohjelmien päivitystarvetta ja kansallisen tiedon keräämistä esim. kanamunien vientimahdollisuuksien edistämiseksi.

Rokotuskattavuuden selvittämiseksi toteutettiin webropol-kysely nuorikkokasvattajille (38 vastaanottajaa) syksyllä 2019. Kyselyn vastausprosentti oli 39,5, mutta vastauksia saatiin kaikista tuotantomuodoista, virikehäkki- (41 % vastauksista), lattia- (41 %), luomu- (14 %) ja ulkokanaloista (4 %). Tuotantokananuorikoita oli lähes kaikilla vastaajista (n. 93 %) ja emoja n. 27 %:lla. Tiedot saatiin yhteensä 120 kanaparven rokotuksista vuodelta 2018 (tulokset kuva 9).

Kuva 9: RKH2:n rokotuskattavuuskyselyn vastaukset kananmunatuotantoketjuissa vuonna 2018 käytetyistä rokotteista.

Saadut tulokset vastasivat hyvin suomalaisia [siipikarjan rokotussuosituksia](#) (Ruokavirasto). Rokottamatta jättämistä perusteltiin useimmiten sillä, ettei tautitilanne edellyttänyt rokotusta, mutta Avian Encephalitis AE-, Gumboro- ja kokkidiiosirokotteiden osalta ilmi tuli myös rokotteen saatavuusongelmia.

5 Hankkeen toimenpiteiden vaikuttavuus ja budjetti

Hankkeen toimenpiteiden vaikuttavuutta on kuvattu liitteessä 2.

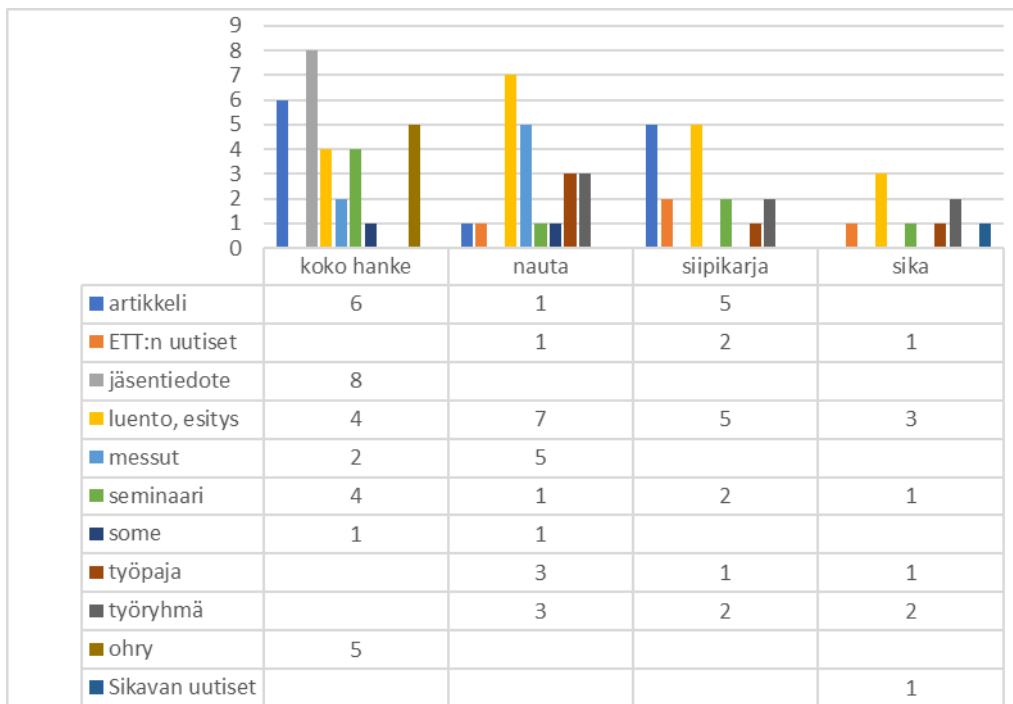
Hankkeen ohjausryhmä kokoontui hankeaikana yhteensä viisi kertaa, joista kaksi fyysisenä kokouksena. Hankkeen nautaosiossa toimi kaksi hanketyöryhmää (Nasevan terveyslukuituksen kriteerit ja Nasevan hyvinvointimittarit) ja siipikarjaosiossa kaksi työryhmää (Lihasiipikarja ja kananmunantuotanto). Sikaosion toimenpiteitä käsiteltiin Sikavan johtoryhmässä. Työpajoja hankkeen nautaosion puitteissa järjestettiin kolme; Nasevan ideariihä, Tuotannollisen terveydenhuollon kehittämistyöpaja ja Terveyslukuitus vakuutusehtojen edellytyksenä. Sikaosiossa Sikavan jäsenorganisaatioiden asiantuntijoille järjestettiin vastuullisen tuotannon mittareiden raportointityöpaja. Siipikarjaosiossa pidettiin kolme työpajaa ja työryhmäkeskustelua kansallisen tiedon keruun ja raportoinnin kehittämiseksi.

Hankkeen päätösseminaari pidettiin 26.11.2019 Tampereella. Päätösseminaarin esitykset löytyvät hankkeen nettisivuilta <https://www.ett.fi/hankkeet/ruokaketjuhanke-2/rkh2-paatosseminaari/>

Hankkeen budjetti ja toteutuneet kustannukset on esitetty liitteessä 4. Hankkeen aikana tehtiin yksi muutoshakemus, jonka Ruokavirasto hyväksyi. Muutoshakemuksessa pyydettiin lisäaikaa 29.2.2020 loppuun hanketoimien loppuunsaattamiseksi. Hankkeen kokonaiskustannukset ylittyivät 16 279 eurolla.

6 Hankemateriaali

Hankemateriaalia valmistui sekä hankkeesta tiedottamiseen (roll up, hanke-esite) että ohjeistukseen ja lomakkeisiin (mm. Biocheck-ohjeet ja luentomateriaalit). Alla on kuva hankkeen tiedottamistoimista, jotka löytyvät myös liitteenä 3.

7 Yhteenveto ja johtopäätökset

Hankkeen toimenpiteet pystyttiin toteuttamaan lähes tavoitteiden mukaisesti ajoittaisesta henkilöresurssipulasta huolimatta. Joissakin toimenpiteissä edettiin jo selvityksestä käytäntöön esimerkiksi Biocheck.UGent- tautisuojausarvioinnin pilotointi siipikarja- ja nautaosiossa sekä Nasevaan automatisoitu ohjaava terveystuokitus. Tällä hetkellä ohjaava terveystuokitus ei ota huomioon eläinten hyvinvointiin liittyviä tekijöitä, mutta jatkossa hyvinvointia kuvaavien mittareiden käyttöönotto on tärkeää. Nasevan laatujärjestelmätyö on edennyt yhteisen näkemyksen mukaisesti. Suomi.fi-palveluväylän käyttöönotosta ja lääkkeiden käytön raportoinnista on tehty alustava suunnitelma, mutta lisätoimenpiteitä käytännön toteuttamiseksi tarvitaan. Toimet Sikavan laatujärjestelmän täydentämiseksi eläinten hyvinvoinnin osalta jatkuvat. Kananmunantuotantoketjuun luotiin Suomessa ensimmäistä kertaa kansallinen tiedonkeruujärjestelmä antibioottien käytön seuranta varten. Tämä jatkuu ETT:n kautta myös hankeajan jälkeen, ja keruujärjestelmää pyritään myös edelleen kehittämään. Myös rokotteiden käytöstä kananmunantuotantoketjuissa saatiin hankkeen kautta hyvä yhteenveto, vaikka kyselyn vastausprosentti jäikin suhteellisen alhaiseksi. Elinkeinon vapaaehtoisista toimista tiedottaminen ja nautaketjun vastuullisen toimintatavan yhtenäinen ohjeistus jäivät hankkeessa osittain tekemättä (ETT:n nettisivujen uudistus samaan aikaan) ja tähän tarvitaan jatkotoimia.

ETT ry kiittää hankkeen ohjausryhmän, työryhmien ja muiden sidosryhmien jäseniä osallistumisesta hankkeen toteuttamiseen.

Liite 1. Hankkeen ohjausryhmän kokoonpano ja jäsenet (varajäsenet) sekä hanketyöryhmien jäsenet**Ohjausryhmä:**

AtriaNauta: Sinikka Hassinen, ohjausryhmän puheenjohtaja (Niina Immonen)

HKScan Finland Oy: Olli Paakkala, ohjausryhmän varapuheenjohtaja (Sami-Jussi Talpila)

MMM: Petri Koskela

Mavi: Piritta Sokura (Eveliina Viitanen, Tommi Isosomppi 9.4.2019-)

Valio Oy: Kristiina Sarjokari (Heidi Huttunen)

Arla yhteistyömeijerit: Sami Kilpeläinen (Anu Autere)

Snellmanin Lihanjalostus Oy: Vesa Hihnala (Tomas Gäddnäs)

Ruokavirasto: Liisa Kaartinen (Miia Kontturi)

Faba osk: Hannu Myllymäki (Tiina Mitikka)

MTK: Leena Ala-Orvola 31.10.2019 saakka, Marjukka Manninen 1.11.2019- (Leena Suojala)

ProAgria Keskusten Liitto ry: Tuija Huhtamäki (Sanna Nokka)

Suomen Siipikarjaliitto ry: Hanna Hamina (Kari Lammi)

LUKE/Eläinten hyvinvointikeskus: Tiina Kauppinen (Satu Raussi)

ETT ry: Pirjo Kortnesniemi (01.01.-09.07.2018), Olli Ruoho 10.7.2018- (hankkeen johtaja)

ProAgria Keskusten Liitto: Kati Kastinen (hankevetäjä, ohjausryhmän sihteeri), Karoliina Aalto (1.5.-31.12.2019)

Nautatilojen luokituskriteerit -työryhmä:

Tuomas Herva ja Sinikka Hassinen, Atria Nauta

Heidi Härtel, HKScan

Saara Rantanen, Snellman

Hanna Laitinen, Valio

Anne-Mari Niemi, Faba

Henna Mero, Maitoyrittäjät ry

Kimmo Kuorikoski, maidontuottaja

Pirjo Korttesniemi, Erja Tuunainen, Olli Ruoho ja Paula Halkosaari, ETT ry

Kati Kastinen, hankevetäjä (sihteeri)

Nasevan hyvinvointikriteerit -työryhmä:

Kristiina Sarjokari, Valio

Tuomas Herva, Atria

Heidi Härtel, HKScan

Saara Rantanen, Snellman

Laura Hänninen, HY,

Olli Ruoho, Paula Halkosaari ja Erja Tuunainen, ETT ry

Kati Kastinen, hankevetäjä ProAgria Liha Osaamiskeskus

Lihasiipikarjatyöryhmä:

Hanna Hamina, Suomen Siipikarjaliitto ry

Mika Puotunen, Suomen Broileryhdistys ry

Päiviikki Perko-Mäkelä ja Pekka Wiro, Atria-Chick Oy

Leena Pohjola, Jarmo Seikola ja Eija Talvio, HKScan Finland Oy

Elina Saarinen/Laura Valli, Naapurin Maalaiskana Oy

Hannele Nauholz, ETT ry

Kananmunantuotantotyöryhmä:

Juha Salo, Kananmunayhdistys

Tiia Kuusela (Hanna Hamina), Suomen Siipikarjaliitto ry

Merita Raikaslehto, DAVA Foods Finland Oy

Sarianne Lukkaroinen, Kieku Oy

Anna Setälä, Tonest Oy

Virpi Rantanen, kell.

Liisa Kaartinen, Ruokavirasto

Hannele Nauholz, ETT ry

Liite 2. Hankkeen tavoitteiden toteutumista kuvaavat mittarit

(toimenpiteet **tummennetulla** fontilla edenneet toteutukseen, *kursiivilla* eivät toteutuneet)

Hankeosa-alue	Toimenpiteet	Mittari	Toteutuma
Nautausio/ Terveysluokitus nautatiloille	Keskustelu terveysluokituksen käytännöistä	Ehdotukset käytännöistä	Terveysluokituksen yhteiset käytännöt kirjattu
	Terveysluokituksen automatisoinnin selvitys	Ehdotukset toimenpiteiksi	Automatisoinnin projektisuunnitelma
	Terveysluokitus tautivakuutuksen edellytyksenä	Työpaja tautivakuutuksen edellytyksistä	Ehdotukset toimenpiteiksi
	Terveysluokitus eläinkaupan apuna	<i>Ohjeistus, mahdollinen webinaari</i>	Ohjeistus saatavilla, kaikkia keskeisiä tahoja tiedotettu
Nautausio/ Vastuullinen toiminta terveydenhuollossa laatujärjestelmää apuna käyttäen	Vastuullinen toiminta terveydenhuollossa - kuvaus	Ehdotukset kirjallisiksi toimenpiteiksi	Toimintamalliin sitoutuminen
	Biocheck.ugent® tms. järjestelmän hyödyntäminen nautatilalla	Selvitys Biocheck.ugent® tms. käyttöönotosta (vrt. Sikava ja muut maat)	Toimintamalli Biocheck.ugent® tms. hyödyntämisestä ja valmius ottaa Biocheck.ugent® käyttöön, koulutus
	Suomi.fi-väylän käyttöönoton selvittäminen	Ehdotukset toimenpiteiksi	Toimintamalli Suomi.fi-väylän käyttöönotosta
	Yhteisten toimintaperiaatteiden ja laadun varmistamisen kirjaaminen laatujärjestelmäksi	Keskustelu yhteisistä toimintaperiaatteista ja laadun varmistamisesta	Kirjallinen laatujärjestelmä-kuvaus, järjestelmän esiarviointi
	Nautaketjun turvallisen toimintatavan ohjeistuksen yhtenäistäminen	Uudet ja päivitetty ohjeet	<i>Yhtenäinen</i> ohjeistus ETT:n nettisivulla
Nautausio/ Tuotannollisen terveydenhuollon kehittäminen	Eläinlääkäreiden koulutustarpeen selvitys	Webropol-kysely, ehdotukset toimenpiteiksi	Malli tuotannollisen terveydenhuoltotyön ja koulutuksen kehittämiseksi
	Auditointi osaksi Nasevan kehitystyötä	<i>Pilottiauditoinnit</i>	<i>Toimintamalli auditointien käyttöönottamiseksi, omavalvonnan käyttöönotto</i>

	Terveystuotoeläinlääkäreiden koulutus	Koulutustilaisuuksien määrä (webinaarit)	Toteutuneet koulutukset ja osallistujamäärä
Sikaosio	Raportointityökalu vastuullisen tuotannon mittareiden (VTM) tulosten hyödyntämiseksi	Valmis raportointityökalu ja malli	Sikavan laatu järjestelmästä saatavan tiedon kattavampi raportointi
	Suomi.fi-väylän käyttöönoton selvitys mikrobilääkeresistenssitulosten hyödyntämiseksi	Ehdotukset toimenpiteiksi	Malli Suomi.fi-väylän käyttöönotosta
	Sikavan hyvinvointi-indeksin käyttöönotokoulutusta eläinlääkäreille	Hyvinvointi-indeksin käyttöönotto	toteutuneet webinaarit ja osallistujien lukumäärä
	Sikavan hyvinvointi-indeksin Premium-tason ehdot	Keskustelu	Esitys Premium-tason ehdoiksi
	Kansallinen status määritelty hyvinvoinnin osalta	Keskustelu ja hakemus Ruokavirastoon	<i>Kansallinen laatu järjestelmä kattaa myös hyvinvoinnin, hakemus vireillä</i>
Siipikarja	Biocheck.ugent® - tautisuojausarviointimenetelmän käyttöönoton selvitys	Keskustelut, ehdotukset toimenpiteiksi	Toimintamalli Biocheck.ugent® hyödyntämisestä ja valmius ottaa Biocheck.ugent® käyttöön, koulutus ja pilottiarvioinnit
	Munantuotantoketjun mikrobilääkkeiden käytön tiedonkeruujärjestelmän luominen	Keskustelu ja alan sitouttaminen	Valmis toimintamalli tiedonkeruujärjestelmäksi, tiedonkeruu aloitettu
	Munantuotantoketjun rokotuskattavuuden selvitys	Tiedon kattavuus	Valmis toimintamalli tiedonkeruujärjestelmäksi, tiedonkeruu suoritettu
	Broilerin hyvinvointitietojen keruu ja julkaisun laajentaminen	Tiedotteet	Tiedonkeruu laajennettu. Kattava tiedottaminen ruokaketjun eri toimijoille
Hallinnointi	Budjetin toteutuminen	Kirjanpito	Budjetissa pysyminen
	Htv-kertymä	Työaikakirjanpito	Hankesuunnitelman mukaisesti
	Hankkeen näkyvyys	Lehtikirjoitukset, julkaisut, nettisivut, tilaisuudet	Tiedottamisyhteistyö alan toimijoiden kanssa

	Vaikuttavuus	Hankkeen toimenpiteiden toteutumisen seuranta	Hankkeen toimenpiteet hyödyntävät elinkeinoa ja tukevat ruokaketjun tavoitteita, <i>webropol-kysely hankkeen toteutumisesta</i>
--	--------------	---	---

Liite 3. Hankkeen tiedottamistaulukko

tapahtuma	päiväys	paikka	osallistujien lk	muuta tietoa
työpaja	8.1.2018	Seinäjoki		Nasevan aivoriihi sidosryhmille
some	3.2.2018			Fb- sarkamessuilta
messut	2.-3.2.2018	Seinäjoki		Sarka-messut
ETT:n uutiset	7.2.2018			Sikavan HV-indeksi julkaistu
luento, esitys	16.3.2018	Loimaa		Hanke-esittely Kanapäivässä (Siipikarjaliitto)
jäsentiedote	27.3.2018			ETT:n jäsentiedote 1/2018 Hanke-esittely "ETT:n ruokaketjuhankkeella lisäpotkua hyvien toimintatapojen jalkauttamiseen ja tiedonkeruuseen"
luento, esitys	3.4.2018	Helsinki		Maitovaliokunnan kokous (MTK)
työpaja	16.4.2018	Seinäjoki		Sikavan raportointityöpaja VTM-raportoinnista
työryhmä	17.4.2018	Tampere		Lihasiipikarjatyöryhmän aloituskokous
työryhmä	19.4.2018			Sikavan HV-indeksin Plus-pisteiden määrittely
artikkeli	2.5.2018			Maatilan Pellervo Eläin-liite 5/2018 "Suomalaiset torjuvat eläintauteja yhteisöllisesti"
ohry	8.5.2018	Helsinki		Ohjausryhmän 1. kokous
luento, esitys	17.5.2018	webinaari	21	Nautaeläinliikenteen pelisääntöjen jalkauttaminen, terveystodistukset, Nasevan erityistilanneohje- nauhoite
työryhmä	17.5.2018			Sikavan HV-indeksin Plus-pisteiden määrittely
työryhmä	25.5.2018			Nasevan terveysluokituksen kriteerit (skype)
Sikavan uutiset	11.6.2018			Terveydenhuoltomakkeelle uudet olosuhteita ja käyttäytymistä kuvaavat mittarit
jäsentiedote	29.6.2018			ETT:n jäsentiedote 2/2018 "Toimepiteet käyntiin Ruokaketju 2:ssa"
ETT:n uutiset	3.7.2018			Naseva mukana Okrassa
some	3.-5.7.2018			Fb ja Twitter Oripäästä
messut	4.-7.7.2018	Oripää		Okra-näyttelyssä jäsenorganisaatioiden standeilla
messut	22.8.2018	Savitaipale		Lypsikit livenä
luento, esitys	13.9.2018	Ahvenanmaa		Hanke esillä Naseva luennossa- ruotsinkielinen
työryhmä	17.9.2018			Nasevan terveysluokituksen kriteerit (skype)
jäsentiedote	5.10.2018			ETT:n jäsentiedote 3/2018 "ETT:n Ruokaketjuhanke 2: Hankkeen toimenpiteet lisäävät terveydenhuoltotiedonarvoa ja parantavat luotettavuutta"
messut	11-13.10.2018	Jyväskylä		KoneAgris ProAgria standilla
artikkeli	17.10.2018			Mavin uutiskirjeessä hankkeesta
luento, esitys	26.10.2018	Sastamala		Hankkeen nauta- ja sikaosion esittely Keinosiemennyspäivillä
ohry	12.11.2018			Ohjausryhmän 2. kokous (skype)
työryhmä	15.11.2018	Tampere		Munantuotantoryhmän aloituskokous
työryhmä	19.11.2018			Nasevan terveysluokituksen kriteerit (skype)
seminaari	23.11.2018	Tikkurila		ASF-loppuseminaari ja Sikavan 15 v. juhla
seminaari	28.11.-1.12.2018	Helsinki		Eläinlääkäripäivät, hankkeen esittely osastolla, FB
luento, esitys	13.12.2018	webinaari	30	Mikrobilääkkeiden vastuullinen käyttö sika- ja nautatiloilla, yhteistyössä Eviran kanssa
jäsentiedote	18.12.2018			ETT:n jäsentiedote 4/2018 "Ruokaketjuhanke 2 edennyt tavoitteiden mukaisesti"
työpaja	10.1.2019	Tampere		Broilereiden hyvinvointitietojen keruun laajennus
luento, esitys	17.1.2019	Tampere	35	Hankekoulutus Broilerikasvattamoiden tautisuojaus ja sen arviointi
luento, esitys	25.1.2019	Risteily		Kanaristeily (Siipikarjaliitto) luento "Käytetäänkö kananmunantuotanto-keijussa antibiootteja?ETT:n Ruokaketjuhanke 2" (Hanna Hamina)
messut	1.-2.2.2019	Seinäjoki		Sarka-messut osasto, hanke-esittely
seminaari	2.2.2019	Seinäjoki		Sarka-messuilla Kotieläintiloille kilpailukykyä bioturvallisuudesta –hankkeen seminaarissa luento "Onko tuotantokanalasi tautisuojaus kunnon"
artikkeli	8.2.2019			KMvet-lehdessä 1/2019 hanke-esittely "Eläinterveydenhuollon kansalliset lisäarvotekijät eivät synny itsestään"
luento, esitys	11.2.2019	Turku		Naapurin Maalaiskana Oy:n tuottajajalaisuus (broilerituottajat) luento "Ajankohtaista lihasiipikarjan terveydestä ja hyvinvoinnista"
työpaja	13.2.2019	Tampere		Tuotannollisen terveydenhuollon työpaja
artikkeli	18.2.2019			Ruokaviraston uutiskirjeessä hankkeesta "Broileritilojen tautisuojausta"
artikkeli	20.3.2019			Siipikarjalehti 1/2019 artikkeli "Tautisuojaus arvioidaan broilertiloilla"
seminaari	29.-30.3.2019	Laukaa		Tuotantoeläinlääkäripäivät, hankkeen esittely osastolla ja luennointi
jäsentiedote	3.4.2019			ETT:n jäsentiedote 1/2019 "ETT:n Ruokaketjuhanke 2:n kuuluisia"
seminaari	4.4.2019	Loimaa		Hanke-esittely Siipikarjaliiton vuosikokousseminaarissa
luento, esitys	7.5.2019	webinaari		Koulutus eläinlääkäreille, hyvinvointimittarit terveydenhuoltomakkeella
ohry	14.5.2019	Helsinki		Ohjausryhmän 3. kokous
luento, esitys	21.5.2019	webinaari	9	Hankekoulutus Broilerikasvattamoiden tautisuojaus ja sen arviointi
artikkeli	12.6.2019			Siipikarjalehti 2/2019 artikkeli Siipikarjaliiton vuosikokousseminaarista
artikkeli	13.6.2019			Ruokaviraston uutiskirje neuvoille "Biocheck-arviointi osana Neuvo 2020 -neuvontakäyntiä"
jäsentiedote	18.6.2019			ETT:n jäsentiedote 2/2019 "ETT:n Ruokaketjuhanke 2 etenee aikataulussa"
artikkeli	18.6.2019			Ruokaviraston uutiskirjeessä hankkeesta "Antibioottien käyttötarve kananmunantuotannossa erittäin vähäistä"
messut	21.8.2019	Jalasjärvi		Lypsikit livenä, Picnus Oy
luento, esitys	4.9.2019	webinaari		Onko mikrobilääkekäyttöä hallittua sikaterveydenhuollossa? Eläinlääkäreille
seminaari	4.-5.9.2019	Helsinki		Maitovalmennus ProAgria
luento, esitys	2.10.2019	webinaari		Sikaterveydenhuollon webinaari eläinlääkäreille
artikkeli	3.10.2019			Suomen Eläinlääkärilehti 7/2019: "Alkutuotannon laatuajurjestelmät lisäarvon tuottajina"
jäsentiedote	18.10.2019			ETT:n jäsentiedote 3/2019
ohry	23.10.2019	Helsinki		Ohjausryhmän 4. kokous
työpaja	23.10.2019	Helsinki		Terveysluokitus riskinarvioinnin työkaluna eläintautivakuutuksissa
luento, esitys	24.10.2019	webinaari		Tilaluokitus Nasevassa/eläinlääkärit
luento, esitys	28.10.2019	webinaari		Tilaluokitus Nasevassa/jalostusneuvojat
luento, esitys	29.8.2019	Seinäjoki		ETT:n 25-vuotisjuhlaseminaari
luento, esitys	11.11.2019	webinaari		Tilaluokitus Nasevassa/jalostusneuvojat
ETT:n uutiset	18.11.2019			Siipikarja-ala jatkaa vastuullista työtään antibioottiresistenssin ehkäisemiseksi
luento, esitys	20.11.2019			Vastuullisen lihan Suomi
artikkeli	22.11.2019			Limousin lehti 1/2020 "Naseva tiloja luokitellaan tilan tautiriskin mukaan"
seminaari	26.11.2019	Tampere		Hankkeen loppuseminaari
jäsentiedote	10.12.2019			ETT:n jäsentiedote 4/2019
seminaari	11.-13.12.2019	Helsinki		Eläinlääkäripäivät, hankkeen esittely osastolla, FB
ETT:n uutiset	20.12.2019			Kansallisen tiedonkeruun avulla edistetään suomalaisten broilerien terveyttä ja hyvinvointia
luento, esitys	9.1.2020	Helsinki		Hankekoulutus Nautatilojen Biocheck-koulutus
messut	31.1.-1.2.2020	Seinäjoki		Sarka-messut osasto, hanke-esittely
ohry	11.2.2020			Ohjausryhmän 5. kokous (skype)
artikkeli	11.2.2020			Siipikarjalehti 1/2020 artikkeli RKH2 siipikarjaosion toimista (ilmeystymisaikataulu 13.3.2020)
artikkeli	27.2.2020			Ruokaketjun uutiskirjeessä hankkeesta "Laatua jatkuvalla parantamisella - ETT edisti alkutuotannon laatuajurjestelmien kehittämistä"

Liite 4. Hankkeen toteutuneet kustannukset

”MAITO- JA LIHAKETJUN JÄLJITETTÄVYYSJÄRJESTELMÄT – AVOIN, TODENNETTAVA JA VASTUULLINEN ALKUTUOTANTO”					
Hankkeen toteutuneet kustannukset					
1.1.2018-29.2.2020					
HANKKEEN KUSTANNUKSET	Budjetti yht 2018-2020	Kertymä 2018	Kertymä 2019	Kertymä 2020	Toteutuma yhteensä
Palkkakustannukset ¹	157 000	84 364	85 042	8 901	178 307
Palkkiot ²	1 800	600	0		600
Matkakulut yhteensä ³	12 000	7 643	7 063	595	15 301
Ostopalvelut ⁴	90 000	42 900	29 031	3 750	75 681
Muut toimenpiteiden kustannukset ⁵	6 740	3 398	7 447	1 747	12 592
Hankkeen yhteiset muut kustannukset ⁶	3 600	981	2 101	780	3 862
Hankkeen yhteiset yleiskustannukset ⁷	8 860	5 438	4 194	304	9 936
YHTEENSÄ	280 000	145 324	134 878	16 077	296 279
Omarahoitusosuus ETT ry	56 000	28 600	27 400	0	56 000
MMM:n osuus (enint. 80% kust.)	224 000	91 520	110 560	21 920	224 000
1) Palkat lakisääteisine sivukuluineen					
2) Palkkiot (esim. kokouspalkkio)					
3) Verovapaat kustannusten korvaukset ja matkakulut					
4) Hankkeelle ostetut palvelut (asiantuntijapalvelut, hankevetäjä, käännökset, kouluttajat)					
5) kokous- ja neuvottelumenot, työpajojen kulut (tilavuokra ja tarjoilut), messut- ja					
6) posti- ja puhelin- ja tietoliikennekulut, tarvikkeet ja laitteet, kirjanpito-, seuranta- ja					
raportointikulut, tiedotuskulut (tietoliikennekulut 2019)					
7) vuokratkulut, vesi-, lämmitys- ja sähkö, tilintarkastus					

Liite 5. Nautatilojen terveystuokituksen kriteerit

Kriteeri	Nasevan automatioiden luokituksen perusteet pitoeilinkaupassa:	Eriyrtaso P	Kansallisen tason lyhytkäyri- ja pitoeilinkaupassa, huolehdittu N	Nasevan automatioiden luokituksen perusteet välitysilinkaupassa:	Kansallisen tason lyhytkäyri- ja pitoeilinkaupassa, huolehdittu N2	Kansallisen tason vasikkakasvatamo N3	Perustan on vaikkakasvatamo P	Loppukasvatamot eläimä vain reuhaka P	Riskitason maatalia R	Tila ei kuulu Nasevaan R	Terveystuokituksen vuosikatsaus on aina tiloipaikkakohtainen. Tilan tuotantosuunnitelmien tiloipaikkakohtaisesta. Tuotantosuunnitelmien määritys, mikä luokitusaste ovat mahdollisia. Pitopaikkojen tuotantosuunnitelmien seuraavat: Maidontuotanto (1) Omen vasikoiden teuraskasvatus (2) Ylieläyväsiikoinin perustuva lihan tuotanto (3) Enoeläimäkäriä (4) Vasikkakasvatamo (5) Vasikoita myyvä tila (6) Muu (99) hiehoikasvatamo / tyhjä / lopettava
Pitopaikan kuuluminen tiettyyn luokkaan päätetään siirtymällä vasemmalta oikealle kunnes oikeanlainen luokkavaastavuus löytyy.	LUOKAN PISTOTARKITUS	P0	P0		P1	P2	P2	P3			P0 = Ei pistotarkitusta: Tuotantosunnan oltava 1, 4, 2, 6 tai 99 P1 = Pistotarkitus ja tuotantosunnan oltava 1, 4, 2, 6 tai 99 P2 = Pistotarkitus ja tuotantosunnan oltava 5 P3 = Pistotarkitus ja tuotantosunnan oltava 3
1	TH-sopimus voimassa	x	x	TH-sopimus voimassa	x	x	x	x			Pudottaa Riskitasolle tilat joilla ei voimassa olevaa tervystuokitusosimusta tai vuosikatsausta 13 kk sisällä. Muille kaikkien kriteerien tarkastelu.
2	Vuosikatsaus ei vanhempi kuin 13 kk	x	x	Vuosikatsauksen pvm ei vanhempi kuin 13 kk. Vuosittain pitää olla vuosikatsaus tehtynä.	x	x	x	x			Vuosikatsauksen pvm ei vanhempi kuin 13 kk. Vuosittain pitää olla vuosikatsaus tehtynä.
3	Vuosikatsaus tai tilannekatsaus (usin ei vanhempi kuin 3 kk)	x									
4	Terveystodistus ostoeläimille (th-käyntilomakkeella kohta 2.2.5 on 1 tai x)	x	x								
5	Liittynyt M. Bovis vastustusohjelmaan (Tautitortunta-sivulla on dokumentti "Mycoplasma bovis liittymisasiakirja").	x									A-tasoa ei pysty todentamaan automaattisesti.
6	Ei aktiivista erityistilannetta: "M.Bovis" tai "Lihantuotantokasvatamon M.bovis kontakti"	x	x	Ei aktiivista erityistilannetta: "M.Bovis" tai "Lihantuotantokasvatamon M.bovis kontakti"	x	x	x	x			
7	Stragalactiae - vapaus (th-käyntilomakkeella kohta 2.3.3 on 1 tai x), kohtia on 3 kpl eri eläinryhmillä.	x	x								
8 ja 9	8) Ei aktiivista erityistilannetta: "Päivisäsa - eläinkaupan rajoitteet erityistilanteena" tai "Päivisäsa - välitysilinkaupanteen rajoitteet erityistilanteena"	x	x	9) Ei aktiivista erityistilannetta: "Päivisäsa - eläinkaupan rajoitteet erityistilanteena"	x	x	x	x			
10	Ei aktiivista erityistilannetta: "Paratuberkuloosi"	x	x								
11	Ostoeläinten salmonellatutkimustulos negatiivinen (th-käyntilomakkeella kohta 2.2.6 on 1 tai x)	x	x	Ostoeläinten salmonellatutkimustulos negatiivinen (th-käyntilomakkeella kohta 2.2.6 on 1 tai x)	x						Max 2kk ennen siirtoa
12 ja 13	12) Säännöllinen salmonellanäytteenotto kerran vuodessa SÄÄNTÖ: Tutkimukset / salmonella kuluvan 12 kk aikana	x		13) Säännöllinen osastokohtainen salmonellanäytteenotto (th-käyntilomakkeella kohta 2.2.4 on 1)		x					
14	Ei aktiivista erityistilannetta: "Salmonella"	x	x	Ei aktiivista erityistilannetta: "Salmonella"	x	x	x	x			
15	Ei aktiivista erityistilannetta: "Rotavirus" tai "Kryptosporidioosi"	x	x	Ei aktiivista erityistilannetta: "Rotavirus" tai "Kryptosporidioosi"	x						Tietoa ei haeta kasvattamolle, koska huomioitu putkituksessa
16	Ei aktiivista erityistilannetta: "Korona/RS -hengitystietulehdusepidemia" tai "Korona -virusripuli"	x	x	Ei aktiivista erityistilannetta: "Korona/RS -hengitystietulehdusepidemia" tai "Korona -virusripuli"	x						Tietoa ei haeta kasvattamolle, koska huomioitu putkituksessa
17 ja 18	17) Ei aktiivista erityistilannetta: "Tartunnallinen sorkkasairaus tilojen välisessä eläinliikenteessä"	x	x	18) Ei aktiivista erityistilannetta: "Tartunnallinen sorkkasairaus välitysilinkaupassa"	x	x					
	Eläinhankinta ylempään tai saman tason tilalta (toteutetaan myöhemmin)	x	x	Eläinhankinta ylempään tai saman tason tilalta (toteutetaan myöhemmin)	x	x	x	x			
19				SÄÄNTÖ: ei saa olla yhtään eläinten poistoja maito- tai emolehmätilalle viim. 12 kk aikana.	x	x	x	x			Putkitus, riskitasolta eläinmyynti aina loppukasvatamoon.
20	Ei aktiivista erityistilannetta: "Eläin maahantuoto maahan vastoin ETT:n ohjeita"	x	x	Ei aktiivista erityistilannetta: "Eläin maahantuoto maahan vastoin ETT:n ohjeita"	x	x	x	x			
21	ETT:n tuontiohjeiden noudattaminen (th-käyntilomakkeella kohta 2.2.7 on 1 tai x)	x	x	ETT:n tuontiohjeiden noudattaminen (th-käyntilomakkeella kohta 2.2.7 on 1 tai x)	x	x	x	x			
22 ja 23	22) Suojaavaatteen kansallisella tasolla (th-käyntilomake kohta 2.2.1 on 1) 23) Suojaavaatteen perustasolla ja loppukasvatamossa (th-käyntilomake kohta 2.2.1 on 1 tai 2)	x	x	22) Suojaavaatteen kansallisella tasolla (th-käyntilomake kohta 2.2.1 on 1). 23) Suojaavaatteen perustasolla ja loppukasvatamossa (th-käyntilomake kohta 2.2.1 on 1 tai 2)	x	x	x	x			
24	Tuontirehut ja rehuaineet (th-käyntilomake kohta 2.2.2 on 1 tai x)	x	x	Tuontirehut ja rehuaineet (th-käyntilomake kohta 2.2.2 on 1 tai x)	x	x	x	x			
25 ja 26	25) Ruokinta- ja rehuhygienian erityistasolla (th-käyntilomake 2.2.3 on 1). 26) Ruokinta- ja rehuhygienian kansallisella tasolla (th-käyntilomake 2.2.3 on 1 tai 2)	x	x	26) Ruokinta- ja rehuhygienian (th-käyntilomake 2.2.3 on 1 tai 2)	x	x	x	x			